

جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت مالیه

معینیت عواید و گمرکات

ریاست عمومی عواید

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د مالیې وزارت

د گمرکونو او عوایدو معینیت

د عوایدو لوی ریاست

د عوایدو د حقوقي خدمتونو او پالیسی ریاست

د جواز نوي کولو په موخه د مالیاتي عدم مسؤلیت د تصدیق لیک طرز العمل

موخه:

دغه طرز العمل د مالیاتو د چارو د ادارې قانون د 62 مادې د حکم مطابق، پر مالیاتو د عایداتو د قانون او د مالیاتي چارو د ادارې قانون په اړه د لازیاتو توضیحاتو او بڼه پلې کیدو او د مالیه ورکونکي د فعالیت جواز نوي کولو لپاره د مالیاتي عدم مسؤلیت د تصدیق لیک صادرولو په بهیر کې د آسانتیاوو راوړلو په موخه وضع شوی دی.

د بشپړو مالیاتي مکلفیتونو ورکړه او د جواز نوي کولو په موخه عدم مسؤلیت تصدیق کول:

د مالیاتي قوانینو د حکمونو مطابق، د مالیاتي مکلفیتونو اداینه د د ځاني سنجش او ارزونې د سیستم پر بنسټ جوړ شوي دي، د ځاني مالیې ټاکلو په سیستم کې دا په مالیه ورکونکي پورې اړه لري ترڅو خپل د ذمت مالیه د قانون د حکمونو سره سم په خپله تعیین او ورکړي، پر عایداتو د مالیاتو قانون د 87 مادې د 3 فقرې حکم ته په کتو سره که چیرې مؤدې خپل مالیاتي اظهارلیک د دې قانون د حکمونو مطابق تسلیم او د ذمت مالیه یې پکې درج وي، دغه اظهارلیک د ورکړې وړ مالیې او د هغه د مالیې د ټاکنې د یادښت په توګه ګڼل کیږي. د جواز نوي کولو په موخه د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک د صدور پر مهال دغه یادښت باید په پام کې ونیول شي چې که چیرې مالیه ورکونکي په خپله مالیه ټاکنې او ټاکل شوې مالیه ورکوي د قانون مطابق داسې ګڼل کیږي چې مالیه ورکونکي اظهارلیک وړاندې او د ذمت مالیه یې ورکړې ده او اوسمهال کوم مسؤلیت نلري. په دې اړه د مالیاتو د چارو د ادارې د قانون د 59 مادې لومړۍ فقره په لاندې ډول صراحت لري.

د مالیاتو اداره، د مالیې د تصفیې تصدیق لیک د شخص د غوښتنلیک له ترلاسه کولو څخه وروسته د یو ویشو ورځو په ترڅ کې صادروي، پدې شرط چې دغوښتنلیک په وخت کې مالیاتي اظهارلیک وړاندې او خپل مالیاتي ذمت یې د مالیاتي قوانینو مطابق ادا کړې وي.

همدا راز د مالیاتي چارو د ادارې قانون د تعلیماتنې په (59) ماده کې داسې وئیل شوي دي:

۲،۵۹: مالیه ورکونکي کولې شي هغې مالياتي ادارې ته په رجوع کولو سره چې پکې ثبت دی د مالیاتو له ادارې څخه د مالیه د تصفیې تصدیق لیک په لیکلې بڼه وغواړي. د نهه پنځوسمې مادې لومړۍ فقره د مالیاتو اداره اړ باسی چې د غوښتنلیک له ترلاسه کولو څخه وروسته د یوویشو ورځو په ترڅ کې تصدیق لیک صادر کړي مگر په دې شرط چې شخص خپل مالیاتي اظهارلیکون وړاندې او خپل د ذمت مالیات یې ور کړي وي. دغه امر د مالیاتو اداره مکلفوي ترڅو د خپلو داخلي اسنادو ارزونه په بیره ترسره کړي او د یوویشو ورځو مودې په ترڅ کې تصدیق لیک صادر کړي یا د درخواست ردولو پریکړه وکړي.

۳،۵۹: د افغانستان مالیاتي قوانین د ځاني سنجش سیستم پر بنسټ تنظیم شوي دي له دې امله مالیه ورکونکي خپل مالیاتي اظهارلیکونه پخپله چمتو کوي او د اظهارلیک په وړاندې کولو او په ټاکل شوي وخت کې د مالیه پر ورکړې باندې مکلف دي. مالیاتي اظهارلیکونه سم گڼل کیږي مگر دا چې د مالیاتو اداره داسې اسناد په لاس کې ولري چې سرغړونې یې ثابت کړي. له دې امله دغه پوښتنه چې آیا یو مالیه ورکونکی د مالیه د تصفیې د تصدیق لیک مستحق گرځي که نه؟ باید د مالیه ورکونکي لخوا د تصدیق لیک لپاره د غوښتنلیک د وړاندې کولو پر مهال د مالیاتي ادارې د اسنادو مطابق د ځاني سنجش پر بنسټ یې ځواب ورکړل شي.

۵،۵۹: له غوښتنلیک څخه وروسته د یوویشو ورځو په ترڅ کې د مالیه د تصفیې تصدیق لیک صادرول د مالیه ورکونکي د بررسی د اجراء کولو په تړاو د مالیاتو د ادارې مکلفیت نه لیرې کوي، آن که بررسی د غوښتنلیک له نېټې څخه مخکې هم پیل شوي وي. که چیرې مالیاتي اظهارلیک یا د ورکړې وړ مالیه مبلغ د غوښتنلیک له نېټې څخه وروسته مگر د مالیاتي ادارې لخوا د مالیه د تصفیې تصدیق لیک له صدور څخه مخکې د وړاندې کولو یا ورکولو وړ وگرځي بیا هم د مالیاتي ادارې مکلفیت نه لیري کیږي.

همدا راز د مالیاتي چارو د ادارې قانون د اتمې مادې (۵-۳) فقرې په دې اړه داسې صراحت لري:

(۳) که چیرې د مالیاتو اداره، نوي معلومات ترلاسه کړي چې پر بنسټ یې مالیاتي ذمت بدلون ومومي، پدې صورت کې د مالیه د ټاکلو د تعدیل یادښت د مالیاتي اظهارلیک د وړاندې کولو له نېټې څخه د پنځو کلونو یا د هغې مودې په ترڅ کې چې په مالیاتي قوانینو کې اټکل شوي ده، صادروي.

(۴) که چیرې مالیه ورکونکی له مالیه څخه د تېښتې په قصد، خپل مالیاتي اظهارلیک وړاندې نه کړي یا غیردقیق اظهارلیک وړاندې کړي، د مالیاتو اداره کولای شي په هر وخت کې د مالیه د ټاکلو یادښت صادر او یا تعدیل کړي.

(۵) که چیرې د مالیاتو اداره تشخیص کړي چې د مالیه ورکونکي د ذمت مالیه ترلاسه کول د مخه دورو یا روانې دورې له بابته چې په راتلونکي کې د ورکړې وړ گرځي، په خطر کې قرار لري، د مالیاتو اداره د مالیه د ټاکلو یادښت په لنډ وخت کې صادروي.

له دې امله د بشپړ مالیاتي مسؤلیت ادا کولو او د جواز نوي کولو لپاره د عدم مسؤلیت تصدیق تر منځ توپیر شتون لري، بشپړ مالیاتي مسؤلیت ادا کول د مالیه وزارت له ارزونې څخه وروسته د بررسی په بهیر کې په ډاگه کیدای شي چې په اوسنیو شرایطو کې د ظرفیتونو کمښت ته په کتو سره ډیر وخت نیولی شي. مگر د جواز نوي کولو لپاره د عدم مسؤلیت تصدیق یواځې د مالیه ورکونکي له دوسې څخه د حقایقو پر بنسټ چې د نوموړي اوسنی عدم مسؤلیت څرگندوي، صورت مومي. په بل عبارت سره د

عدم مسؤلیت تصدیق لیک یواځې په جواز نوي کولو کې د آسانتیا راوستلو لپاره دی او د مالیه ورکونکي د بشپړ مالیاتي مکلفیتونو ادا کولو یا رفع کولو په معنا نه دی.

د جواز نوي کولو په موخه مالیاتي مکلفیتونه:

مالیاتي مکلفیتونه عبارت دي له:

د اظهارلیکونو وړاندې کول او په اظهارلیک کې لیکل شوې مالیه ورکول، له سرچینو څخه د مالیو وضع کولو او د هغې ورکړه (موضوعي مالیات) او د انتفاعي معاملاتو د مالیې ورکړه.

پر عایداتو باندې د مالیاتو په موخه مالیاتي اظهارلیک وړاندې کول په کلني ډول صورت نیسي په داسې حال کې چې د ربعوار انتفاعي معاملاتو مالیې مالیاتي اظهارلیک وړاندې کول، د جایدادونو پر کرایې د مالیې، پر معاشونو مالیې، د قراردادي مالیې او د نورو موضوعي مالیاتو د اظهارلیکونو یا فورمونو وړاندې کول د پیسو د ورکړې وخت ته په کتو سره د مالیاتي قوانینو د حکمونو سره سم صورت نیسي. د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک د صادروولو پر مهال باید پر عایداتو کلني مالیات وکتل شي او په همدې وخت کې باید د مالیاتو د ارزونې په موخه د مالیه ورکونکي مسؤلیت چې په ربعواره او میاشتنی بڼه وي په څیر سره مطالعه شي.

البته د یو نهاد مالیاتي مکلفیتونه بل نهاد ته په کتو توپیر کوی د بیلگې په ډول یو شرکت چې د مخابراتي خدمتونو وړاندې کولو په برخه کې فعالیت لري پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون د 66 مادې مطابق د ۱۰٪ انتفاعي معاملاتو مالیې تابع دې په داسې حال کې چې هغه شرکت چې په ودانیزو برخو کې فعالیت کوي د ۴٪ انتفاعي معاملاتو مالیې تابع گرځي.

دغه توپیری حالتونه باید د مالیه ورکونکي د دوسې مسؤل شخص لخوا د عدم مسؤلیت تصدیق لیک له صدور څخه وړاندې په څیر سره وڅیړل شي.

لومړۍ بیلگه:

غزنوي شرکت د خپل سوداگریز فعالیت جواز د ۱۳۹۵ کال د سنبلې د میاشتې په پیل کې له سوداگری وزارت څخه ترلاسه کړی او دغه جواز د ۱۳۹۸ کال د سنبلې د میاشتې تر پیل پورې اعتبار لري. د ۱۳۹۸ کال د اسد په میاشت کې د غزنوي شرکت مدیر د خپل جواز نوي کولو لپاره د سوداگری وزارت ته غوښتنلیک وړاندې کوي. نوموړی د جواز نوي کولو غوښتنلیک وړاندې کولو په وخت کې باید د مالیې د تصفیې تصدیق لیک چې له مالیاتي ادارې څخه یې ترلاسه کړی، وړاندې کړي. د سوداگری وزارت له غوښتنلیک سره یوځای د تصدیق لیک په غوښتلو باندې ملکف دی او که چیرې د شرکت مدیر تصدیق لیک وړاندې نه کړي دغه وزارت د شرکت جواز نشي نوی کولای.

دویمه بیلگه:

په لومړۍ بیلگه کې د حقایقو په تعقیب، د غزنوي شرکت مدیر د ۱۳۹۸ کال د اسد د میاشتې په لومړې نیټه د شرکت لپاره د مالیې

د تصفیې تصدیق لیک غوښتلو لپاره سیمه ییزی مالیاتي ادارې ته رجوع کوي. که چیرې د مالیاتو د ادارې اسناد داسې څرگنده کړي چې نوموړي شرکت د ۱۳۹۷ کال او د تیرو کلونو پر عایداتو باندې د مالیاتو خپل کلني اظهارلیکونه وړاندې کړي دي. نوموړي شرکت د موضوعي مالیاتو ټول اظهارلیکونه چې وړاندې کول یې د ۱۳۹۸ کال د اسد د میاشتې د لومړۍ نېټې پورې اړین وو، وړاندې کړي دي. دغه شرکت پر اضافی ارزښت د مالیې لپاره ثبت دی او د مالیاتي ادارې د اسنادو ارزونه داسې وایي چې شرکت د هغې ربعې له بابته چې پای یې د ۱۳۹۸ کال د غبرگولي میاشت ده پر اضافی ارزښت د مالیې اظهارلیک او د تیرو ټولو ربعو اظهارلیکونه یې وړاندې کړي دي. په اظهارلیک کې ذکر شوې د ورکړې وړ مالیه یې د مالیاتي اظهارلیکونو وړاندې کولو پرمهال ورکړې او د ټولو مالیاتي حسابونو له درکه د شرکت د ورکړې وړ بیلائس تصفیې شوې دی. د مالیاتو اداره مکلفه ده چې شرکت ته د مالیې د تصفیې تصدیق لیک صادر کړي. دغه اداره باید تصدیق لیک د ۱۳۹۸ کال د اسد د میاشتې په ۲۲مه نېټه یا تر هغې وړاندې صادر کړي.

د عدم مسؤلیت د تصدیق لیک لپاره غوښتنلیک:

د جواز نوي کولو په موخه له مالیاتي ادارې څخه د عدم مسؤلیت تصدیق لیک اخیستلو غوښتنلیک له دوه لارو ترسره کيږي.

لومړۍ: د جواز صادرونکې مرجع، اړوندې مالیاتي ادارې ته مکتوب یا استعلام استوي او په هغه کې د جواز نوي کولو په موخه د مالیه ورکونکي د مالیاتي عدم مسؤلیت معلومات غواړي.

دویم: مالیه ورکونکي پخپله کولی شي د جواز نوي کولو په موخه له مالیاتي ادارې څخه د عدم مسؤلیت د تصدیق لیک ترلاسه کولو غوښتنه وکړي.

په دواړو حالتونو کې له هغې وروسته چې د عدم مسؤلیت تصدیق لیک اخیستلو غوښتنلیک مالیاتي ادارې ته ورسیري لاندینې پړاوونه طی کيږي.

1. هغه مکتوب یا استعلام چې د جواز ورکولو ادارې یا له مالیه ورکونکي څخه مالیاتي ادارې ته استول کيږي باید ثبت شي.
2. د مالیه ورکونکي د عدم مسؤلیت د تصدیق لیک غوښتنلیک د مالیه ورکونکي د دوسیو مسؤل شخص ته تسلیميږي.
3. د دوسیو مسؤل شخص مالیه ورکونکي دوسیو له حسابی لحاظه ارزوي ترڅو په ډاگه کړي چې:
 - آیا مالیه ورکونکي تر دې دمه مالیاتي اظهارلیکونه وړاندې کړي او په اظهارلیک کې ذکر شوی مالیه یې تحویل کړې؟
 - آیا د انتفاعي معاملاتو مکلفیت ادا شوې دی؟
 - آیا موضوعي مالیات لکه پر معاشاتو مالیه، د جایدادونو پر کرایې مالیه، د ونډې د گټې او نور موضوعي مالیات ادا شوي دي؟
 - نور مالیاتي مکلفیتونه یا جریمې شتون لري؟
 - آیا مالیه ورکونکي د منظور شوی قسطونو پر بنسټ د مالیې د ورکړې تابع که نه؟
4. که چیرې مالیه ورکونکي پورتنی ټول حالتونه پوره کړي وي باید د اداري پړاوونو تر طی کولو مراحل وروسته غوښتونکي او د جواز صادرونکي مرجع ته د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک صادر شي.

که چیرې مالیه ورکونکي د مالیاتي ادارې سره مسؤلیت ولري:

1. د مکتوب یا غوښتنلیک له رسیدو څخه وروسته مالیه ورکونکي ته دې د یوویشت ورځو وخت ورکړل شي چې په هغه کې خپل مالیاتي مسؤلیت رفع کړي.
2. که چیرې مالیه ورکونکي و نشي کولای په پورته ۱ جز کې لیکل شوې ټاکلې موده کې خپل مالیاتي مکلفیت ادا کړي، د مالیه ورکونکي غوښتنلیک مسترد او مالیه ورکونکي ته د مالیاتي قوانینو د حکمونو سره سم د عدم اطاعت پذیري د پایلو خبر ورکول کیږي.
3. که چیرې مالیه ورکونکي خپل مالیاتي مکلفیتونه ادا کړي نه وي، د مالیاتي قوانینو د حکمونو مطابق د جواز صادرولو مراجعو ته خبر ورکول کیږي ترڅو د دا ډول مالیه ورکونکي جواز د عدم مسؤلیت تصدیق لیک ترلاسه کولو څخه وړاندې نوی نه کړي.
4. د مالیاتي مکلفیتونو له اداینې څخه ډاډ ترلاسه کولو څخه وروسته د جواز صادرولو مرجع ته د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک له لارې خبر ورکول کیږي چې د نوموړي مالیه ورکونکي جواز نوی کړي.

که چیرې مالیه ورکونکي د مالیاتي معافیت ادعا ولري:

- که چیرې مالیه ورکونکي د مالیاتي معافیت ادعا ولري، د جواز نوی کولو په موخه د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق ترلاسه کولو لپاره لاندینې اسناد باید وړاندې کړي.
1. د مالیاتي معافیت د تصدیق طرزالعمل چې د عوایدو لوی ریاست لخوا ورته صادر شوې دی.
 2. که چیرې مالیه ورکونکي له مالیه څخه د معاف پروژو پرته نور عواید ولري باید لومړې یې د اظهارلیک پر مخ لیکلې مالیه او خپل نور مالیاتي مکلفیتونه څرنگه چې په دې طرزالعمل کې تشریح شوي دي د جواز نوي کولو په موخه د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک لپاره د غوښتنلیک تر نېټې پورې ادا کړي وي.
 3. تر دې وروسته چې ټول مالیاتي مکلفیتونه د دې طرزالعمل مطابق ادا شي، د جواز نوي کولو په موخه د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک باید صادر شي.

د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک صادرولو صلاحیت:

د جواز نوي کولو په موخه د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک صادرولو صلاحیت په مرکز کې د مالیه ورکونکو د برخو رئیسان او په ولایتونو کې یې مستوفي لري.

نوټ: د مالیاتي عدم مسؤلیت تصدیق لیک صدور د بشپړ مالیاتي مسؤلیت د رفع په معنا نه ده بلکه د جواز توزیع کولو د اجازې په منظور صورت نیسی. د عدم مسؤلیت سند د صدور پر مهال په مکتوب کې باید ذکر شي چې که چیرې د مالیه وزارت ډاډه شي

چې د ماليې ټاکنو يادښت سم نه دې، د مالياتي چارو د ادارې قانون د 8 مادې د 3، 4 او 5 فقرې سره سم کولای شي د ماليې ټاکنو له يادښت څخه تر پنځو کلونو پورې يا په هر لنډ وخت کې يې تعديل کړي.

دغه طرز العمل د منظوري له نيتې څخه نافذ او ټولې مالياتي ادارې يې پر تطبيق باندې مکلفې دي.

د عوايدو لوی رئيس

د عوايدو د حقوقي خدمتونو او پاليسۍ رئيس

د پاليسۍ د طرح او تحليل آمر

وکتل شو

منظور دی

د عوايدو او گمرکونو معين

ماخذ:

پر عايداتو د مالياتو قانون ۸۷مه ماده

د مالياتي چارو د ادارې قانون ۵۹مه ماده

د مالياتي چارو د ادارې قانون ۸مه ماده